

BIBLIOTECA
COMUNALE
DI TRENTO

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI
DI TRENTO
Dipartimento di Lettere e Filosofia

FONDAZIONE
CARITRO
CASSA DI RISPARMIO DI TRENTO E ROVERETO

TRENTO (PRINCIPATO VESCOVILE), *Forma constituendi census in episcopatu Tridentino, et declaratio nonnullorum casuum, & contractuum illicitorum. Juxta intentionem datam in synodo dioecesana sub cap. 64 de usuris & illicitis contractibus habita de anno 1593. Praeterea illustriss. & reverendissimi cardinalis Christophori Madrutij declaratio circa normam constituendi olim census sive affictus, publicata anno 1545. Nec non illustrissimi, & reverendissimi cardinalis Ludovici Madrutij eiusdem cardinalis Christophori successoris decretum, circa taxam quoque censuum emanatam anno. 1579.*, Trento, Simone Alberti, 1609.

Esemplare digitalizzato:

Trento, Biblioteca comunale, T I-op c 59

LINK: <https://bdt.bibcom.trento.it/95>

[BDT – BIBLIOTECA DIGITALE TARENTINA](#)

progetto STABAT – *Stampe antiche Biblioteca comunale di Trento*

COMUNE DI TRENTO

STABAT – *Stampe antiche della Biblioteca comunale di Trento* è un progetto concluso, cofinanziato dalla Fondazione Caritro (“Bando Archivi 2014”), dalla Biblioteca comunale di Trento e dal Dipartimento di Lettere e Filosofia dell’Università di Trento; gli altri partner del progetto sono la Soprintendenza per i beni storico-artistici, librari e archivistici della Provincia Autonoma di Trento e l’University of St Andrews, School of History, USTC – Universal Short Title Catalogue. All’interno di Stabat sono state digitalizzate e descritte tutte le edizioni stampate in Trentino nei secoli XV-XVII che si conservano presso la Biblioteca e l’Archivio storico del Comune di Trento. Ogni digitalizzazione è accompagnata da una descrizione della stampa; tutto il materiale è liberamente consultabile sulla *Biblioteca Digitale Trentina* (<http://bdt.bibcom.trento.it/>).

In questo file le immagini hanno avuto in trattamento OCR e pertanto si possono fare ricerche testuali; le immagini presenti sul sito, dove si può trovare una descrizione completa dell’edizione, hanno invece una qualità maggiore.

Le immagini presenti nella *Biblioteca Digitale Trentina* sono rilasciate con licenza di Pubblico dominio, il presente PDF è distribuito con licenza Creative Commons Attribuzione – Non commerciale – Non opere derivate 3.0.

STABAT – *Stampe antiche della Biblioteca comunale di Trento* is a project that was successfully concluded thanks to the support of a group of partners, namely the Caritro Foundation (“Bando Archivi 2014”), Trent Civic Library, the Department of Humanities of the University of Trento, as well as the Superintendence for Architectural, Landscape, Historical, Artistic and Ethno-anthropological Heritage for the Province of Trento and the University of St Andrews, School of History, USTC – Universal Short Title Catalogue. All the editions belonging to the Library and the Civic Historical Archive that were printed in Trentino during the XV-XVII centuries have been digitised and described. As a result, each digital copy is accompanied by a record with specific data regarding the printed book, and is freely available to be consulted on *Biblioteca Digitale Trentina* (<http://bdt.bibcom.trento.it/>).

The images belonging to this file are OCR-converted, hence the text of this edition can be electronically searched. The images available on the website, on the contrary, have a higher resolution and are accompanied by a complete description of the edition.

The images available on the *Biblioteca Digitale Trentina* are public domain files; this PDF is available under the Creative Commons Attribution – Non-commercial – No Derivative Works 3.0 License.

Misc. J. c. 2207

12 e No. 15

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

T
I-Op
C
-59

K 177856
D 177693

K 177856

D 177693

FORMA
CONSTITVENDI
CENSVS IN EPISCO-
PATV TRIDENTINO,

ET DECLARATIO NONNVLLORVM
casuum, & contractuum illicitorum.

*PRÆTERTER INTENTIONEM DATAM IN
Synodo Diocesana sub cap. 64. De Usuris & illicitis
contractibus habita de anno 1593.*

Præterea Illustris. & Reuerendissimi Cardinalis Christophori
Madrutij declaratio circa normã constituendi olim census
siue affectus, publicata anno 1545.

*Nec non Illustrissimi, & Reuerendissimi Cardinalis Ludonici Ma-
drutij eiusdem Cardinalis Christophori successoris Decretum,
circa taxam quoq; censuum emanatum anno. 1579.*

TRIDENTI, Apud Simonem Albertum, 1609.

Superiorum Permissu.

FOR AN
CONSTITUTION
IN BRITAIN

IT DECLARETH
THAT THE
RIGHTS OF THE
PEOPLE OF GREAT
BRITAIN
ARE
THE
FUNDAMENTALS
OF
THE
CONSTITUTION
AND
THE
LAW
OF
THE
LAND

PRINTED BY
RICHARD CLAY AND COMPANY
BUNGAY, SUFFOLK

FORMA
CONSTITVENDI
CENSVS IN EPISCOPA-
TV TRIDENTINO,
ET DECLARATIO NONNVLLORVM
Casuum, & Contractuum illicitorum.

*IUXTA INTENTIONEM DATAM IN
Synodo Diocæsana sub Cap. 64. De Vsuris & illicitis
contractibus habita de anno 1593.*

CAROLVS MISERATIONE DIVINA
S. R. E. TITVLI S. THOMAE IN
PARIONE PRAESB. CARD. MA-
DRVTIVS, EPISCOPVS PRIN-
CEPSQ; TRIDEN. ETC. Ad perpetua
rei memoriam. Et si prædecessores nostri ani-
marum saluti ac commodis subditorum sum-
ma cum diligentia inuigilantes, diuersas pro temporum quali-
tate sanctiones & Constitutiones in publicum edere non negle-
xerint, quibus auaritiæ libidinem extinguerent, & vsurari præ-
uicacem e subditorum mentibus funditus euellerent; tamen cū
ex fide dignorum relatione didicerimus, & ex vsurarijs crimina-
tionibus diebus superioribus iussu nostro peractis; compertum
habeamus, auaritiæ fomitem animos subditorum nostrorū adeo
incitasse, vt postpositis omnibus pijsimè editis sanctionibus &
constitutionibus, non vereantur, varijs, occultis, & palliatis

modis pauperes in censuum, siue afflictuum creationibus defraudare & circumuenire, maxime dum mercibus & rebus ad eorum rem non facientibus, in iusto excessuque valore ad libitum taxatis, & precij confessionaris loco numerate pecuniam decipiuntur; Nos pro debito muneris nostri, predecessorum nostrorum laudabilia vestigia sequendo, ut huiusmodi circumventiones eliminentur, & animarum saluti pro posse nostro salubriter prospectum, ac indemitati pauperum, ne inexplebili usurarum voragine miserabiliter absumantur, consultum sit, statuendum esse duximus, ut statuimus, ordinamus, & decernimus, quatenus deinceps census, siue afflictus constitui debeant super re immobili, certis limitibus designata, fructifera de sui natura, & apta ad reddendum afflictum, quæ solum maneat obligata solutioni census, non autem alia ipsius venditoris bona, nisi ratione euictionis, & ad securitatem rei, nimirum quod ea sit vendentis & fructifera, & capax ad illius census solutionem, valeatque tantum, quantum capitale afflictus, & tertium de pluri, ob casum repetitionis fortis, ut infra dicitur. Deinde vero integrali precio, in pecunia numerata, coram testibus & Notario tempore Instrumenti, & non confessionato, aut quod dicitur anticipato interueniente, quod quidem precium reuera, quacunque fraude, simulatione & fictione remota venditor accipiat, præterea sub pacto de retrouendendo quoadocunque; nulla obstante præscriptione, non coactio venditore ad redimendum. Ad hæc si res periret in parte, vel in totum, pro parte, vel in totum respectiue, perijisse intelligatur periculo emptoris: aut si pro parte, vel in totum, casu tamen fortuito, efficeretur infructuosa, ad ratam emptoris quoque periculo canon cesset. Quod si dolo vel culpa venditoris id contigisse probatum fuerit, is teneatur precium census reddere, aut illum super alia re immobili, ad superius traditam normam, constituere. Si autem dominus rei censuarie illam vendere voluerit, dominus census præferendus erit cuiusque alteri emptori, eius denunciatio precio & conditionibus, quibus res est vendenda, dies quindecim expectetur, num ipse velit eam emere. Reliqua vero circa taxam & deuolutionem, seu verius fortis repetitionem, ob canonem non solum, tribus successiuis annis factis mandatis, & alia presentibus non contraria, expressa in constitutionibus predecessorum nostrorum, firma uolumus, usque; ad aliam nostram

fram deliberationem permanere; declarantes bona ob canonem non solum deuoluta, seu loco fortis propter moram, vt supra, extracta, posse redimi & recuperari per censuarium quandoquē; soluta forte, afflictibus incurfis ac omnibus expēsis. Decernentes proinde, quod afflictus siue census sub alio modo & forma, aut pactis in futurum celebrandi, nulli sint, ac feneratoritij esse intelligantur, ita vt pennis quoq; debitis subiaceant: Nempe ut principales contra præscriptam formam afflictus constituētes, pro singulo afflictu multā decē, vigintiq; , quinquaginta & centū marcarum, & plus & minus, iuxta casum & personarū qualitatem Fisco applicandarum incurrant, & Notarij eos scribentes, præter alias pēnas pro arbitrio infligendas, ipso iure & facto censeantur priuati officio tabellionatus: Testes quoq; & Proxenetę, tanquam participes prauitatis vsurarię, vcluti vsurarij puniantur. Census verò præter Iuris dispositionem & cōstitutionum Prædecessorū nostrorū, præteritis temporibus celebratos, subiacere volumus debitis Iuris censuris.

Vt autem magis cognoscatur, quibusnam modis sub palliata emptione & venditione censuaris cōtractus, contra, & præter supra expositam normam in fraudem vsurarum celebrari consueuerit, diuersisq; alijs figmentis & simulationibus vsura in his regionibus committatur, nonnullos, magisq; frequentes casus subijcere operę precium duximus, vt etiam causā supradictę nostrę constitutionis de censibus constituendis magis cognoscatur, ab eiusmodiq; illicitis & feneratoritij cōtractibus ablineat, & ignorantię crasse obiectio neminē excuset.

Quidam enim ab indigentibus pecunia emunt fundum vel aliud stabile, & eodem contextu illud locant venditoribus sub anno afflictu, & cum pacto redimendi. In quo quidem genere fraus vel saltē iniustitia multifariam committitur. Primo quia precium non soluitur secundum qualitatem & quantitatem fundi, nec emptor habet intentionem emendi, quia in se non retinet fundum, sed locat venditori, nec veditor pariter habet intentionem vendendi, quia non vult à se abdicare, sed in se retinere, sub ficto nomine cōductionis: Item quia pensio seu afflictus non constituitur habito respectu ad fructus fundi, prout haberi debet, sed habito respectu ad pecuniam: Item quia onera & pericula reijciuntur in conductorem, cum tamen pertinerent ad lo-

catores, quando verè esset dominus rei locatæ: Item quia per pactum oneratur venditor ad expensas Instrumenti emptionis, ad quas tamen tenetur emptor, qui liberè & absq; vlllo onere lucratur fructus. Ex quibus, præsertim ex deprauata voluntate contrahentium eorumq; intentione, contractus euidenter redditor illicitus. Nec illum excusant Constitutiones anni 1545. quia illæ præsupponunt rectam intentionem in contrahentibus semper adesse.

Nonnulli consueverunt emere annuos redditus, seu census, pro precio quidem à Constitutionibus præscripto, sed obstringunt venditorem ad retro emendum, & ad precium restituendû infra tot menses, post monitionem sibi factam, & interim emptor percipit redditus: Quod pactum à iure improbat, quia ex eo detegitur deprauata intentio contrahentium, nõ quidè emendi vendendi, sed mutuum exercendû: Contractus enim huiusmodi recedit ab emptione annui census, cuius natura est, vt fors perpetuo alienetur, & redemptio pendeat à libera voluntate & facultate venditoris; sed quando repetitio fortis pendet à voluntate emptoris, contractus resoluitur in mutuum vsurarium, licet effigiem emptionis præ se ferat.

Alij ob assictus per triennium non solutos, agunt ad deuolutionem omnium bonorum obligatorum, putantes ea indistinctè iam commissum incidisse, cum tamen deuolutio nõ debeat admitti, nisi in contractibus emphyteuticis, & in assictibus celebratis cum præambula & vera emptione, ex qua dominium directum verè fuerit trãlatum in emptorem. In assictibus autem constitutis super rebus alienis, qui mos est frequens in hac regione, scilicet vbi quis emit assictus, si non ius percipiendi assictus, pro quibus venditor supponit, & pro pignore obligat fundos; tunc cum emptor non emat fundos, nec dominium directum acquirat, sed solum emat assictus, non potest habere locum pena commissi, salteq; ex æquitate, nec consolidatio utilis cum directo. Et quãuis ex stylo quorundam Notariorum, ea pena in contractibus aliquando inseratur, non est tamen obseruanda, cum naturæ & substantiæ contractus aduersetur, ac repugnet pacto redimendi, quod per deuolutionem extinctum remaneret. Emptori autem absq; deuolutione competant alia remedia, ad consequendû assictus nõ solutos.

Aliqui autem vendunt animalia, vina, grana, & alias merces, pro graui & excessiuo precio, & quia emptor res non habent tunc pecuniam paratam, eos constringunt ad soluendum & constitutum annuos affectus. In qua re venditor duplicem quæsitum facit: primo in sorte, quam integram & solidam non fouit: deinde in annuo reddito, qui in hac angusta & sterili regione ascendit ad rationem septem pro centum ad minus: Et post aliquod tempus sortem augent ex his excessiuis affectibus decursis, & non solutis, simul cum augmento nouorum affectuum.

Quidam etiam anticipata solutione emunt vili precio fruges tradendas à venditore eo tempore, quo verisimile est, eas maiori precio esse valituras, & quas venditores plerumque venales non habent: quæ anticipatio solutionis, habet mutui rationem, quia ementes, antequam res possint eistradi, censentur mutuare pecunias venditoribus, ut recipiant lucrum, quod est ultra ueram estimationem.

Alij è conuerso vendunt uina, grana, & alias merces carius, quam omnino ualeant tempore contractus, ob datam emptoribus dilationem ad soluendum: qui contractus etiam mutui rationem implicat, quia perinde est, ac si emptor statim numerasset precium venditori, & venditor illud mutuasset emptori, usque ad terminum cum lucro, quod pariter erat ultra uerum precium.

Aliqui habentes granum uenale, illud uendunt tempore hyemis, nulla tunc facta estimatione, sed postea precium taxant quantum plurimi eo anno, usque ad nouas fruges uenierit.

Plerique uero pecunias mutant, cum pacto ut mutuatarius emat ab eis uinum, bladum, pannum, & animalia, uel nomina debitorum suscipiat, & quo melius fraudem cooperiant, in primis conficiunt Instrumentum sub figura & nomine uenditionis, pro maiori precio, quam res tunc uendi possent, & quibus emens non indigebat, deinde certam pecuniæ quantitatem mutuo persolunt. Et licet uideantur duo contractus, tamen cum sint facti eodem contextu, & in eodem Instrumento, censetur unus factus cõtemplatione alterius, quia emptor eas res non emisset, nisi uenditor ei pecunias mutuasset, nec ipse quoque mutuasset, nisi alter quoque emisset pro eo precio, & ita uendens lucrum acquirit ex mutuo, & usuram committit.

Quidam alio genere fraudis utuntur, præsertim contra Russi-
cos, quia emunt ab eis oves vel boues, aut alia animalia, quæ
sciunt, aut credunt eos non habere, eademq; sicte eisdem locat,
sub annua pensione: vel si emunt animalia reuera extantia, aut
propria habent, ea locant cum pacto, ut fors sit salva, seu illius
valor & precium, & animalia sint periculo conductoris, quod
tamen ad locatorem uti dominum pertinere deberet, & in his
casibus latet usura. Et idem censendū est de locantibus propria
animalia reuera extantia, ac estimata: quæ etiamsi percant ci-
tra culpā, & fraudem conductoris, uolunt tamen, præter annuam
pensionem antea perceptā, dictorum animalium estimationem
sibi à conductore persolui. quod, ut patet, omninò iniquissimū
est.

Alij tradunt alteri frumentum, seu siliginem sub nomine mu-
tui, sed precio summè taxato, cum pacto, ut tempore messis re-
stituatur frumentū nouum, usq; ad quantitatem dicti precij.
Qui contractus claudicare uidetur: quia si est uēditio, emptor
tenetur ad precium, non autem ad frumentum: si est mutuum
debitor tenetur restituere frumentum in eadem mensura, &
qualitate, & non precium.

Quidam autem credunt alteri pecunias, & faciunt Instru-
mentum sub nomine gratuiti mutui, sed post discessum Notarij
& testium recipiunt ex pecunia numerata septem, aut decem ex
centum, pro interesse anticipato, & tamē mutuarius remanet
debitor de tota summa contenta in Instrumento.

Aliqui apertas exercentes usuras mutuunt pecunias ad tem-
pus, modo sub fide, modo sub pignore rei mobilis, vel stabilis,
ad rationem septem pro centum, & pro excusatione obijciunt
consuetudinem regionis, & Constitutiones Triden, & quia be-
nefacienti naturaliter liceat beneficium rependi. Quæ tamen
consuetudo ab eis introducta, cū sit irrationabilis, & diuino iuri
contraria, non excusat præsertim in foro poli: nec similiter Con-
stitutiones, quia non loquuntur de mutuo repetibili, sed de re-
demptione annui census pecuniarij, ad rationem quinq; pro cē-
tum. Et cum mutuatio sit opus charitatis, debet gratis fieri, &
conferens beneficium, non debet plus accipere, quam dedit, nec
quæstum facere ex necessitate alterius. Immo quod grauius est,
plerumq; ex decurso huiusmodi interesse augent sortem, & ex-
usuris

ufuris in capitale redactis, alias renouant & exigunt ufuras, sub nomine interesse.

Propterea his calliditatibus occurrere, & fubditorum commodis, ac animarum faluti prospicere volentes, vt pro debito pafforalis noſtri officij tenemur.

Admonemus in primis omnes Chriſtifideles, vt ab eiusmodi contractibus & pactionibus omnino abſtineant, & inertio ocio relicto, honeſtis exercitijs incumbant, ne dum reprobis artibus In crũ temporale acquirere procurant, proprias animas in aternũ amittant.

Et vltcrius conſiderantes nos uſurarum crimen in hac regione eo vſq; inualuiſſe, ut neminem ferẽ iam id committere pudeat; Prohibemus omnes & ſingulos prædictos contractus, tamquam illicitos, ſeneratitios & ſimulatos; Mandantes ne quis uſurarium manifeſtum, ſiue ſit manifeſtus de iure, ſiue de facto, vel quouis alio modo conuictus, ad Eccleſiaſticam recipiat ſepulturam, niſi idonea præſtita cautione de uſuris reſtituendis.

Inſuper declaram⁹ omnes & ſingulos uſurarios ſubiacere debere quibuſcunq; pœnis & cenſuris Eccleſiaſticis infra deſcribendis, contentis in Conſtitutione Lugdunenſis Concilij, quam ſingulis annis in prima Dominica Quadrageſimę, per Rectores animarum publicari mandamus, & inuiolabiliter obſeruari, vltra multam pecuniariam marcarum decẽ, viginti quinque; quin quaginta, & centum, in præmiſſa conſtitutione aſſictuum impoſitam. quę etiam in præmiſſis caſibus locum habeat.

Similiter obſeruari mandamus contra omnes uſurarios Statutum ſub cap. 68. lib. primo Ciuiliũ.

Idcirco omnibus & quibuſcunq; Iudicibus potiffimum verò Vicario noſtro in Spiritualibus generali diſtrictè iniungimus, ut contra uſurarios, Notarios Inſtrumenta ſcribentes, proxenetas, mediatores, cõſultores, & alios quoscuq;, qui eiusmodi contractibus illicitis, quoquo modo interfuerint, auxilium & open⁹ præſtiterint, diligenter inquirent & procedant, ac ultra debitam reſtitutionem cenſuris Eccleſiaſticis, & alijs pœnis tam iuris Canonici, quam Ciuiliſ & Statutarijs ac præſentis conſtitutionis omnino coerceant; Alioqui ſi in hoc tam deteſtabili uitio compeſcendo deſides erunt, Indignationis noſtrę pœnam ſciant ſe incurſuros.

Cuius

Cuius nostre supradictę constitutionis, dispositionis, & declarationis tenorem, in omnibus locis, qui sub nostra Ditione continentur, publicę manifestari mandamus.

CONST. CONCILII LVGDVNENSIS.

Quoniam vsurarij manifesti de vsuris, quas receperant, satis fieri expressa quantitate vel indistinctę in vltima voluntate mandauerint: nihilominus tamę eis ecclesiastica denegetur sepultura, donec de vsuris ipsis fuerit, prout patiuntur facultates eorū, plenarię satisfactum: vel illis quibus est faciēda restitutio, si prestō sint ipsi, aut alij, qui possint eis acquirere, vel eis absentibus loci ordinario, aut eius vices gerētī, siue rectori parochię, in qua restator habitat, coram aliquibus fide dignis de ipsa parochia: quibus quidem ordinario, Vicario, aut Rectori, predicto modo, cautionem huiusmodi eorum nomine liceat presentis constitutionis autoritate recipere: ita, qđ illis perinde actio acquirat, ac si seruo publico de ipsius ordinarij mandato idoneę de restitutione faciēda sit cautum. Ceterū si receptorum vsurarum sit quantitas manifesta, illam semper in cautione predicta exprimi volumus: alioquin aliam recipiens cautionem huiusmodi arbitrio moderandam, ipse tamen scienter non minorem, quā verisimiliter creditur, moderetur: & si secus fecerit, ad satisfactionem residui teneatur. Omnes autem religiosos, & alios qui manifestos vsurarios, contra presentis sanctionis formam ad ecclesiasticam ausi fuerint admittere sepulturam, pęne Lateranę Concilij, contra vsurarios promulgatę, statuimus subiacere. Nullus manifestorum vsurariorum testamentis interfit, aut eos ad confessionem admittat, siue ipsos absoluat, nisi de vsuris satisfecerint, vel de satisfaciendo pro suarum viribus facultatum presentent (vt presentitur) idoneam cautionem. Testamenta quoque manifestorum vsurariorum aliter facta, non valeant, sed sint irrita ipso iure. Dat. Tridenti ex Arce nostra, boni Consilij die xii. Ianuarij. 1609.

*Ad Mandatum Illustriss. & Reuerendiss. Domini Domini
Card. Episcopi Principis qđ Triden. &c. proprium.*

*Petrus Alexandrinus de Nesstain
Cancellarius.*

*ILLVSTRISSIMI ET REVERENDISSIMI CARD.
CHRISTOPHORI MADRVTII &c. Declaratio
circa normam constituendi censos sine assensu.*

Christophorus Dei gratia Episcopus Tridenti, Administrato-
tor Brixinensis ad perpetuam rei memoriam. Et si ex Pastoralis of-
ficio teneamur omnia promouere, & toto mentis conatu inten-
dere, quo subditorum nostrorum utilitati & commodo genera-
liter consulatur, tamen specialiter humeris nostris incumbit dili-
genti custodia inuigilare, ne in secularibus negotijs, quae singulis
diebus homines pro augmento bonorum temporalium inter
se tractant & celebrant, aliquid committatur, quod animos in
Gehennam praecipites trahat. Cuius quidem sollicitudinis Prae-
decessores nostros fuisse diligentissimos animaduertimus, dum pro
temporum qualitate ipsos varias, & diuersas constitutiones pro-
mulgasse videmus, quibus omnes vsurarias prauitates penitus;
e mentibus hominum euellerentur: sed vlti uenit (vt a natura om-
nis etas ad malum procliuis est) quod quanto plures ederentur
inhibitiones, tanto maiores excogitarentur fraudes, & colores,
quibus non solum animae praecipitio non sunt retractae, sed, etiam
pauperum subditorum nostrorum irreparabilis iactura est sub-
sequuta. Quum vero necesse sit, ut aliquis modus contrahendi
existat, & nouissima constitutio per immediatum Praedecessorem
nostrum felicitis recordationis promulgata, & si in se sanctissima
fuerit, tamen male interpretantium technis, & cautelis adeo pe-
riculosa, & danosa effecta sit, ut nisi efficacia remedia adhibean-
tur, totalem ruinam ipsis pauperibus sit allatura.

Nos vero Praedecessorum nostrorum vestigia laudabilia im-
mitando, negotium huiusmodi maturo consilio saepius discussi-
mus, & tandem omnibus circumstantijs, quae pro temporum qua-
litate erant considerandae, diligenter consideratis: Statuimus,
ordinamus & decernimus ut infra.

Quia cassamus, abrogamus, & tollimus omnes, & singulas con-
stitutiones per Praedecessores nostros qualitercunque emanatas &
editas circa contractus affectuum Bladorum, & vini generis cui-
uscunque celebrandos, & maxime constitutionem nouissimam,
& volumus, disponimus, & ordinamus, ut in antea affectus gene-
tis cuiuscunque impune fieri, & celebrari possint, dummodo fiant

In ratione thenensiu sex pro stario frumenti, siliginis quinq;
miliij quattuor: Bladi uero alterius generis curulcunq; thenensiu
trium; vini theroldeci thenensiu septuaginta quinq; , bulliti sep-
tuaginta dulcis sexaginta . Pecuniaz uero in ratione quinq; pro
centenario, cum pacto tamen perpetuo redimendi non obstante
prescriptione aliqua iuris municipalis, uel communis.

Item q; in casu deuolutionis propter canonem non solum
Dominus agere possit ad deuolutionem cu defalcatione tertij,
respectu duntaxat capitalis, i quo tertio etia intelligatur inclusi
affictus retenti, quos Dominus aliter consequi non possit, nisi
precedente tamen de anno in annum mandato de soluendo af-
fictum affictalini facti, de quo appareat legitime; quibus man-
datis non precedentibus, ut supra, deuolutio locum non ha-
beat.

Item q; ab affictibus celebratis ab anno Millesimo Quingen-
tesimo citra affictalini, omnes possint, & ualeant se affranchare,
& Domini ad id teneantur.

Item quod predicta omnia, & singula intelligantur locum habe-
re & habitura solum, & duntaxat in affictibus habentibus pre-
ambulam venditionem, ab eodem affictalino, & non in ijs, qui
propria bona ab alijs, quam a conductore acquisita locant.

Publicat. die 19. Ianuarij 1545. ut in actis d. Francisci Zelli
Notarij Malefictorum.

MODERATIO AFFICTIVVM SIVE CENSVVM
Illustrissimi, & Reverendissimi Card. Ludovici Madrutij.

Ludovicus Miseratione Divina, S. R. E. Tituli Sancti Honorij Præsb. Cardinalis Madrutius Episcopus Trident. &c. Cum a non nullis annis citra non parvæ querele exortæ fuerint inter debitores, & creditores annuorum affictuum, qui in hoc nostro Episcopatu Tridenti celebrari consueverunt, super qua controuersia aliàs coràm tunc temporis commissario Cæs. fuerūt ab utroq; parte plures supplicationes, & scripturæ Allegationū, pductæ, ac processus formati, qui postea ab eodem cōmissario tuit transmissus ad suam Cæs. Maiestatem, q̄ deinde cām ad nos remisit, nobis mandando, ut super ea prouisionem opportuam faceremus, nè subditi contra honestatem, & æquitatem grauari remanerent. Proinde nos considerata ipsa commissione, consideratoq; diligenter tenore constitutionis per proximum prædecessorem nostrum super affictibus promulgatæ, ac partibus in contradictorio, & seorsum sepe auditis, & causa maturo consilio ad longum discussa: volentes assiduis quærelis, & indemnitati pauperum subditorum, iuxta prædictam commissionem Cæs. prospicere; Hoc præsentis decreto affictus omnes redimibiles, & secundum formam dictæ constitutionis celebratos de cætero reducendos, & moderandos esse duximus, prout eos scilicet ex nunc, & pro anno præsentis, & pro alijs annis futuris moderamus in hunc modum.

Videlicet. Frumenti ad rationem grossorum.	26	} p. stario
Siliginis ad rationem grossorum	21	
Milij ad rationem grossorum	17	
Vini Bulliti pro plausfro ad rationem Rhenensium quinq; pro plausfro .		
Vini dulcis ad rationem Rhenensium	4 Librarum	1
pro plausfro .		
Olei pro Galeta ad rationem Librarum	4. gross.	3.
Butyri ad rationem lib.	4. gross.	3. pro pondere .

Possint tamen conditores recipere solutiones in speciebus si maluerint, sed ad ratam pretij prædicti, & non in maiori quantitate. Et hanc nostram moderationem tam diu seruari volumus, donec

donec generalī constitutione super creandis nouis affectibus per nos prouisio fiat.

Quo uerbō ad affectus factos per non nullos præter, & contra formam constitutionis prædictæ, & qui à debitorib⁹ allegantur illiciti, & usurarij, committimus omnibus Iudicibus ordinarijs nostri Episcopatus, ut super eis iustitiam summariam administrarent, tam in irritando contractus irritandos, quàm in puniendo puniendos, prout iuris erit. In quorum fidem, & testimonium præsentis fieri, sigilliq; nostri appensione Iussimus muniri.

Datū Tridenti in Arce Nostra Boni Consil. xi Septēb. 1579.

Ad Mandatum Illustriss. & Reuerendiss. D.
Card. proprium, &c.

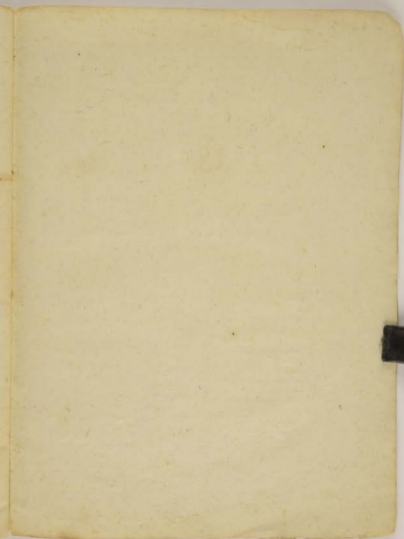
Carolus Utricus, &c.

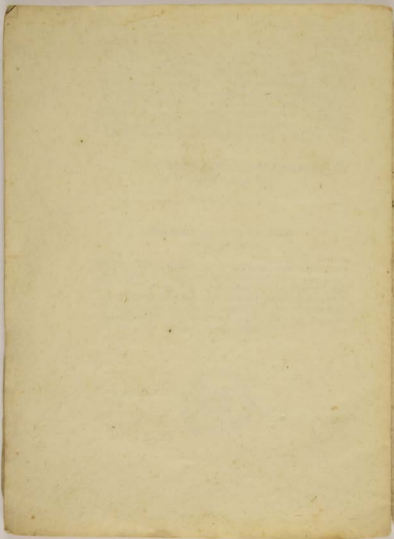
Declaratio prædictæ clausulæ:
possint tamen . .

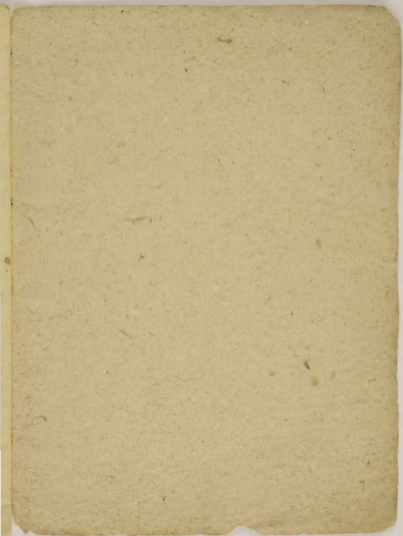
Supradicta clausula declaratur et intelligitur, quod creditores
sint recipere solutiones in speciebus, si maluerint, sed ad ratam pretij
prædicti, hoc est, quod possint recipere tantum vini, et frumenti, seu
aliam speciem, ad pretium commune currentis tempore solutionis, quan-
tum importat pretium in pecunia taxatum, in ipso decreto; Non autem
quod possint recipere species in maiori quantitate. Decretum in Cancel-
laria Boniconsilij. Die 23. Septemb. 1579.

X/122

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

T

I-Op

c

59

